

To ni naključje, ampak načrt

Težko je verjeti, da sem Agatho Christie sprva imela za amaterko, katere knjige ljudje berejo samo zaradi popularnosti. In priznam – močno sem se zmotila! Svetovno priznana pisateljica je v *Umor na Orient ekspresu* skozi celotno zgodbo uvedla detajle, ki so odigrali pomembno vlogo, npr. pogovor Poirota in Bouca: "Vse te ljudi povezuje – smrt." Svoje niti je ovila okrog bralca in ga v knjigi zavajala, hkrati pa vključila nekatera resnična dejstva, kar je spodbudilo razmišljanje. Med branjem sem poskušala ugotoviti, kdo je morilec, in ko se je izkazalo, da so v spletko laži in skrivnosti vpleteni skoraj vsi, sem ostala brez besed. In vsaka knjiga, ki me pusti brez besed, ni le dobra, ampak odlična.

Pisateljica me je močno zavedla v osrednjem delu. Uporabila je prav poseben slog pisanja – skoraj v celoti sestavljen iz dialogov glavnega junaka s potniki, pri katerih mora biti ta pozoren na vsakršen odziv, obrazne kretnje in še posebej neresnico. Bouc bi rekel: »Laž na laž.« Nikoli nisem pomislila, da je možno natrositi toliko laži niti da gre za načrt. Potnikom sem slepo verjela, ker nisem razmišljala kot Poirot: "Jaz do zadnjega trenutka sumim vse." In glede tega (ter mnogih drugih stvari) ima še kako prav. Tudi v resničnem svetu obstajajo ljudje, ki lažejo, spletkarijo ter goljufajo.

Za morilca sem najprej označila Andrenyija, saj naj bi bil nekdo v sobi gospe Hubbard, zraven njene pa je spala soproga, za katero je vedel, da jemlje uspavala, na drugi strani pa ne bi nikoli pomislila na misijonarko, ker naj bi bila predstavnica Boga, in gospo Hubbard, ker je delovala kot starka s popolnim življenjem. Šele ob koncu knjige sem ugotovila, da je skozi zgodbo vedno omenjala svojo umorjeno hčerko in kako zelo jo je ljubila. Stoječi vlak, ki je kot zaprt prostor popoln za kriminalko, sem povezala z ustavitvijo časa. Že na začetku se mi je zdelo, da vsi nosijo neko breme iz preteklosti.

Je načrtovan zločin opravičljiv, če je njegov cilj maščevanje za krivico? Umorov ne odobravam niti mi ni bilo všeč, ko Poirot na začetku ni storil ničesar, da bi ga preprečil. Ampak: umor se je že zgodil in junaki so se borili za uresničitev plemenitega cilja, torej si kazni niso zaslužili. Morda bodo ljudje tudi v resničnem svetu pogosteje vzeli pravico v svoje roke, saj ti denar lahko kupi prostost. A ne življenja.

Od detektivke torej nisem veliko pričakovala, požrla pa sem jo v treh dneh. Knjigo bi zaradi tekočega jezika priporočila mlajšim, hkrati pa bi jo zaradi globokega razmišljanja lahko brali tudi starejši. Presenetila me je psihologija, ki jo je Agatha uvedla v svoje delo. Spodbudi te k razmišljanju, hkrati pa prikaže, kaj vse so ljudje sposobni narediti iz ljubezni, maščevanja, žrtvovanja ... In ko se zdi, da svetu ni mar, ugotoviš, da vse teče po določenih vzorcih, ki so tistim, ki niso pozorni, prikriti. Ta knjiga ne spremeni le pogleda na lažnivce, ampak na ves svet.